

03 NOV 2006

Politiets sikkerhetstjeneste
Den sentrale enhet

Postboks 4773 Nydalen, 0421
OSLO
post@pst.politiet.no
Tlf.nr. 23 30 50 00
Faksnr. 23 30 51 20
Besøksadresse:
Kristoffer Aamots gate 9

Justisdepartementet
Rednings- og beredskapsavdelingen

JUSTISDEPARTEMENTET	
- 3 NOV 2006	
SAKSNR.:	200604470
AVD/KONT/BEH:	RBA / RBA / BHH
DOK.NR.	39
ARKIVKODE:	008

Deres ref.: 200604470- RBA-K
/LB/BHH
Vår ref.: 2006/00558-2 008
Dato: 1. november 2006

Høringssvar – NOU 2006: 6 - Når sikkerheten er viktigst

Vi viser til brev fra Justisdepartementet av 26. juni om NOU 2006:6 - Når sikkerheten er viktigst. Rapporten er meget omfattende og dekker mange samfunnsområder. PST ønsker derfor å konsentrere sine kommentarer om følgende forhold, som anses spesielt sentrale i rapporten:

Utvalgets forslag til kriseledelsesapparat – kap. 1.2.7.6

En velfungerende kriseledelse med et tidsmessig gradert samband er en forutsetning for å kunne håndtere oppdukkende kriser på en god måte. Dette gjelder spesielt innenfor PSTs ansvarsområder, siden disse ofte vil kreve gradert samband. Det er derfor etter PSTs mening positivt at utvalget på en så klar måte identifiserer behovene for gode sambandsløsninger som en forutsetning for god kriseledelse.

Utvalgets beskrivelse av PSTs ansvar for rapportering – kap. 4.3

I siste avsnitt om PSTs ansvarsområder fremheves det at trusselvurderinger ikke bare er til bruk for politiske myndigheter, men også er sentrale grunnlag for sikkerhetsarbeid i privat sektor. Trusselvurderinger blir beskrevet som et helt sentralt grunnlag for private virksomheters vurderinger av hvilke sikkerhetstiltak som skal iverksettes for å hindre at en trussel materialiserer seg. Slik teksten er formulert kan det oppfattes som om PSTs trusselvurderinger er arbeidsverktøy spesielt myntet på næringslivet. Det er viktig for PST å understreke at det er Justisdepartementet som er primærmottaker av PSTs trusselvurderinger, og at det er departementet som beslutter videre distribusjon. Justisdepartementet videreformidler svært sjelden PSTs trusselvurderinger til private virksomheter. Det vil således være problematisk for private virksomheter å basere eget beredskaps- og sikkerhetsarbeid utelukkende på PSTs trusselvurderinger.

Det er viktig å fremheve at PST i hele landet fra Den sentrale enhet (DSE) og 27 lokale PST-enheter gir sikkerhetsråd til særlige utsatte virksomheter, anlegg og selskaper. Dette skjer ofte i et nært samarbeide med lokal politimyndighet (politistasjon eller lensmannskontor). Ut over denne rådgivningsvirksomheten gir DSE i PST og PST-enheten i Rogaland en særlig sikkerhetsoppfølging i bestemte næringslivsfora (Næringslivet sikkerhetsråd, Rederiforbundet og Oljeindustriens landsforening) og utvalg. PST rådgir i tillegg noen utvalgte større norske konsern med betydelig aktivitet i utlandet, særlig i forhold til terrorisme.

Regjeringen har også opprettet et kontaktgruppen for forebygging av terrorhandlinger under ledelse av PST, hvor lederne for en lang rekke direktorater og myndigheter med ledende representanter for næringslivsorganisasjoner og kommunalsektor også deltar. Kontaktgruppen har tre faste møter i året og diskuterer ut fra trusselbildet internasjonalt og nasjonalt hvordan en innen de enkelte sektorer kan treffes tiltak for å redusere både trussel og sårbarhet i forhold til terrorisme. Dette forum synes ikke kommentert i rapporten, men i stedet en annen kontaktgruppe (se s. 151) som PST er ukjent fortsatt er opprettholdt i departementet.

Utvalgets forslag knyttet til prinsipper for god sikkerhetskultur – kap. 5.4.4

PST ser det som svært hensiktsmessig at det i samarbeid med næringslivet utarbeides en informasjonshåndbok hvor det fremgår hva de ulike myndighetsorganene kan tilby av råd og veiledning når det gjelder sikkerhet og beredskap.

Utvalgets forslag knyttet til samarbeid og informasjonsdeling – kap. 6.6.6

PST deler utvalgets synspunkter når det gjelder viktigheten av å ha godt samarbeid og god informasjonsdeling. I den sammenheng kan det vises til at det nylig er vedtatt ny instruks for samarbeidet mellom Etterretningstjenesten og PST. Dette er én viktig forutsetning for at kvaliteten på trusselvurderinger og andre analyseprodukter skal bli god.

Imidlertid er det grunn til å understreke at etterretningsinformasjon ofte *ikke* er etterrettelig, det vil si ikke verifiserbar eller kontrollerbar, jmfør siste avsnitt side 73. Både Etterretningstjenesten og PST (på samme måte som alle etterretnings- og sikkerhetstjenester) får ofte informasjon som ikke kan deles med andre fordi den kan være både usikker, uverifiserbar, og uklar. Likevel er dette informasjon som Etterretningstjenesten og PST må arbeide videre med, men uten at dette kan deles eller spres videre.

Videre har begge tjenestene et betydelig bi- og multilateralt samarbeid. Nye transnasjonale og grenseoverskridende trusler gjør at internasjonalt samarbeid er en nødvendig forutsetning for så å si alle aspekter av PSTs virksomhet. Imidlertid er det helt klart at informasjon og vurderinger fra andre land ikke kan deles eller spres videre.

Til sammen vil disse forholdene i betydelig grad begrense gevinsten av en eventuell nyorganisering for å bedre informasjonsflyt. Det er allerede etablert en rekke samarbeidsfora, -prosedyrer og tekniske plattformer for å bidra til dette. Slik PST ser det, bør det være en svært restriktiv holdning til å utvide eksisterende fora eller etablere nye.

Utvalgets forslag knyttet til utarbeidelse av forskrifter for objektsikkerhet – kap. 7.5.1

Utvalget peker helt riktig på at mange virksomheter, herunder PST, etterspør forskrifter for objektsikkerhet. PST ser det derfor som svært positivt at Utvalget tar til orde for at det igangsettes en konkret prosess for å få gjennomført dette arbeidet.

Utvalgets forslag knyttet til sikkerhetslovens virkeområde – kap. 7.5.2.

Utvalget foreslår at Justisdepartementet bør gis mulighet til å utvide anvendelsesområdet for sikkerhetsloven for private rettssubjekter. PST vil fremheve at det særlig i forhold til personklareringer er et stort behov for å kunne gi sikkerhetsloven en videre anvendelse. Dette

gjelder f. eks. i svært viktig samfunnsmessig virksomhet knyttet til transportsektoren og bedrifter innen olje- og gasssektoren. Mulighet til sikkerhetsklarering er nødvendig for å sikre mot slike virksomheter ansetter personer i nøkkelstillinger som kan representere en fare for rikets sikkerhet eller andre viktige samfunnsinteresser.

PST er imidlertid svært skeptisk til å utvide sikkerhetsloven mht. objektsikkerhet i forhold til private objekter. Det er i dag et tilstrekkelig regime i enkelte sektorlover, hvor angjeldende departement, direktorat og tilsynsmyndigheter kan gi regler om sikring av anlegg og installasjoner. Det er også de angjeldende myndigheter som bør føre tilsyne med disse, ikke Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM). Et ytterligere tilsynsregime på dette område vil både være og ikke minst oppfattes som byråkratisk, kostbart og i dårlig koordinering med andre tilsyn. En utvidet rolle for NSMs rolle vil særlig komme i konflikt med ansvaret til Direktoratet for beredskap og samfunnssikkerhet. Det vil ingen være tjent med.

Utvalgets forslag om behovet for en ny generell, sektorovergripende lov om beredskap – kap. 14.2.1

Utvalget peker på behovet for en ny generell sektorovergripende lov om beredskap, uten å beskrive i detalj hvordan en slik lov vil kunne se ut. PST er skeptisk til denne tilnærmingen, og ser heller at eksisterende sektorlover blir styrket. En slik tilnærming vil være mer i tråd med den forvaltningsmessige organisering i Norge som baserer seg på nærhetsprinsippet, ansvarsprinsippet og likhetsprinsippet, som det tas utgangspunkt i at skal ligge fast. PST mener at det bør vises varsomhet med å gi regler som ikke i praksis vil understøtte prinsippene. Generell lovgivning på tvers av sektorer vil kunne skape tvil om ansvar og myndighet, og erfaringsmessig er slik tvil særlig uheldig i de situasjoner der beredskap er nødvendig. Behovet for en mest mulig konkret ansvarsplassering og myndighetsfordeling er et mål når det gjelder problemstillinger som knytter seg til disse forholdene.

Det er også et mål å ha færrest mulig organer som ikke har de samme oppgaver til daglig som i en beredskapssituasjon. All erfaring tilsier at slike organer ikke fungerer godt før det har gått relativt lang tid. I erkjennelsen av at de viktigste avgjørelser og tiltak gjøres like etter at den situasjon som betinger handling har oppstått, bør i det minste slike organ øves regelmessig.

En kan stilles spørsmål om ikke alt ansvar for forebyggende sikkerhet i sivil sektor og ansvaret for sikkerhetsloven bør overføres til Justisdepartementet. En ytterligere utvidelse av virkeområdet for sikkerhetsloven vil forsterke dette. I dag oppleves det som noe konstruert at NSMs virksomhet som et sivilt direktorat ligger under Forsvarsdepartementet, og ikke Justisdepartementet. Når 90 % av direktoratets virksomhet er i sivil sektor, vil ansvarslinjen til Justisdepartementet være utilstrekkelig. Etatsledelse, lov håndhevelsen og rapporteringslinje bør være samlet et sted. En slik overføring vil også gi en bedre koordinering mellom DSB, NSM, POD og PST.

Med hilsen

Jørn Holme